עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פי"ב מהל' בכורים הל' ד סמג עשין ריא טוש"ע יו"ד סימן שכא סעיף ח:
מ ב מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ה:
מא ג מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה ה ופ"ג מהלכות מעשר שני הלכה יז וכתו"ק:
מב ד מיי' פ"ו מהלכות שמיטה הלכה ז:
מג ה מיי' פי"ב מהלכות בכורים הלכה ד טוש"ע יו"ד סימן שכא סעיף ח:
מד ו מיי' פ"א מהלכות טומאת אוכלין הל' כה:

ורבנן לימא קסברי רבנן מקצת רחם מקדיש דאי כוליה רחם מקדיש נהי דא"א לצמצם חציצה מיהא איכא אמר רב א) [ב]מין במינו אינו חוצץ: זכר ונקבה מפריש טלה כו': וכיון דלעצמו הוא למה לי לאפרושי לאפקועי לאיסוריה מיניה אלמא ב) כיון דלא מפקע אסור בהנאה מתני' מני ר' יהודה היא דתניא ג) [ג]פטר [א]חמור אסור בהנאה ד) [ג]ורבי שמעון מתיר מאי טעמא דר' יהודה אמר עולא יש לך דבר שצריך פדייה ומותר ולא והרי בכור אדם שצריך פדייה ומותר אלא יש לך דבר שהקפידה עליו תורה בשה ומותר ומי הקפידה והא [ד]רב נחמיה בריה דרב יוסף פריק ליה בשילקי [ה]בשויו בשויו לא קאמר כי קאמרינן שלא בשויו והכי קאמר יש לך דבר שהקפיד' עליו תורה לאפקועי לאיסוריה בשה ה) והרי מעשר שהקפידה עליו תורה בכסף צורי ותנן [ו]רבי יהודה אומר [ה]במזיד קידש ו) בפטר חמור נמי מיקדשא כדרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה ועולה ואוכלתו בירושלים הכא נמי אשה יודעת דפטר חמור איסורא אית ביה ופרקא ליה בשה ומקדשא בהך דביני וביני ורבי שמעון מאי טעמא אמר עולא יש לך דבר שפדיונו מותר והוא אסור ולא והרי שביעית דפדיונה מותר והיא אסורה שביעית נמי פדיונה אסור דאמר מר ו) [ד]האחרון אחרון ז) אסור ואיבעית אימא ר' יהודה ור' שמעון בהאי קרא קמיפלגי דתניא ¹לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בשלך ובשל אחרים ולא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז שלך ושל אחרים דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בבכור אדם לא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז ח) בכור חמור בשלמא לרבי שמעון היינו דכתיב תרי קראי אלא לרבי יהודה תרי קראי למעוטי שלך ושל אחרים למה לי ותו לרבי יהודה בכור אדם נמי נימא דאסיר אלא דכולי עלמא שורך למעוטי בכור אדם הוא דאתא כי פליגי בצאנך דר' יהודה לטעמיה דאמר [ו]שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה וכי איצטריך קרא למישרי בגזה ועבודה ור' שמעון סבר שותפות עובד כוכבים פטורה מן הבכורה ולענין גזה ועבודה לא איצטריך קרא כי איצטריך קרא לפטר חמור בשלמא לר' יהודה היינו דכתיב צאנך ושורך אטו צאנך אלא לרבי שמעון שורך וצאנך למה לי קשיא אמר רבה ומודה ר' שמעון [י]לאחר עריפה שהוא אסור מאי טעמא גמר עריפה² עריפה³ מעגלה ערופה אמר (א) רבא מנא אמינא ליה דתניא ט) הערלה [י]וכלאי הכרם ושור הנסקל ועגלה ערופה וציפורי מצורע ופטר חמור ובשר בחלב כולן מטמאין טומאת אוכלין רבי שמעון אומר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין ומודה ר' שמעון בבשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר ואמר רבי אסי א"ר יוחנן מ"ט דר"ש דכתיב ⁴מכל האוכל אשר יאכל י) אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אינו קרוי אוכל
אי

לימא קסברי רבנן מקצת רחם. הנוגע בבכור מקדשו דנהי דאי אפשר לצמצם וראשון לחודיה קדיש איכא למיפרך הא קודם שיצא כולו יצא אחיו ואגן בינו לבין הרחם וכתיב (במדבר ח) פטר כל רחם ט) עד שיפטור כל הרחם. ולר' יוסי ליכא למיפרך דכיון דתרווייהו קדשו כחד דמו: **מין במינו.** ואלו שניהם מין אחד: **ומוכר.** קודם פדיונו: **בכור אדם.** מותר בהנאה למעשה ידיו קודם פדייה דהא לא אשכחן דאסור: **שהקפידה וכו'.** וכיון דמחמיר כולי האי שקבע לו הכתוב פדיון בשה ולא באחר ודאי אסור בהנאה: **בשלקי.** עשבים שלוקות: **בשויו.** שנותן עשבים שוה דמי החמור לכהן: **בשויו לא אמרי'.** דלא חמיר מהקדשות: **לאפקועי לאיסורא בשה.** ואפילו שלא בשויו כדקתני מתני' (ע"א) גדול וקטן: **בכסף צורי.** דאינו מתחלל על אסימון כדכתיב (דברים יד) וצרת הכסף בידך: **במזיד.** שנתכוון לחללו: **קידש.** אם קידש בו את האשה מקודשת. אלמא מותר בהנאה לר' יהודה: **בהך דביני וביני.** ששוה החמור יותר מן השה: **שפדיונו מותר.** כגון הכא שהכהן אוכל את השה בלא שום הקרבה והוא אסור קודם פדיון דהא פסולי המוקדשין שאסורין בהנאה קודם פדיונן הוי פדיונן נתפס בקדושתן ואסור: **שביעית.** המוכר פירות שביעית הדמים מותרין לעולם והפירות עצמן מתבערין בשעת הביעור כשכלה לחיה י). וקס"ד דהאי מקשה דפדיון שביעית מותר לעולם ולא שמיעא ליה הא דאחרון אחרון נתפס: **אחרון אחרון.** במס' סוכה (דף מ:) לקח בפירות שביעית בשר אלו ואלו מתבערין בשעת הביעור לקח בבשר יין יצא בשר ונכנס יין יין בשמן) יצא יין ונכנס שמן ואחרון יא) נתפס בשביעית להתבער ופרי עצמו שגדל בשביעית שבאו אלו מכחו בכ"מ שהוא אסור מן הביעור ואילך: **בשלך ושל אחרים.** עובדי כוכבים כגון בכור בהמה שיש בה שותפות לעובד כוכבים אע"ג דמחייב ר' יהודה למיתב חצי דמיו לכהן שרי בגיזה ועבודה שאין קדושה לחצאין אבל פטר חמור לא ממעט מהאי קרא וכל כמה דלא ממעט לא שרינן ליה דלא גרע מבכור בהמה טהורה ולרבי שמעון ממעט ליה קרא: **בשלמא לרבי יהודה.** דדרים שלך ולא של שותפות עובד כוכבים: **היינו דכתיב צאנך.** דמשמע המיוחד לך ולא כתב צאן סתמא. ושורך אע"ג דמלי למיכתב בבכור שור ומימעט נמי בכור אדם מיניה אפי' הכי אטו צאנך כתב שורך: ה"ג היינו דכתיב צאנך ושורך אטו צאנך אלא לר"ש לכתוב שור וצאן: **אמר** יב)(ב) **רבה** גרסינן: **לאחר עריפה.** אם לא פדאו וערפו יג) כדינו: **אסור.** להאכילו לכלבו: **עגלה ערופה.** אסורה בהנאה משום דכתיב שם (דברים כא) שם תהא קבורתה: **ושור הנסקל.** ששחטו לאחר שנגמר דינו דלא ירדה בו טומאת נבילות. ועגלה ערופה ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן דקי"ל [כריתות כה.] דהיא אוסרתה: **ציפורי מצורע.** אסורין בהנאה במסכת קדושין (נז.): **ופטר חמור.** ששחטו(ד) ועדיין מפרכס שלא ירד לטומאת יד) נבילה אבל אם נגע בו שרץ מטמא טומאת אוכלים שאם חזר ונגע באוכלים אחרים טו) מטמאים אע"פ שמפרכס דאמר בהעור והרוטב (חולין קיז:) השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלים דמהניא לה שחיטת ישראל למהוי מחשבה הואיל ושחיטה דכוותה חזיא לה בבהמה טהורה. אי נמי אפילו ערפו ממש טז) דנבילה היא (ג) ואיכא למימר בהם טומאת אוכלים כגון דליכא פחות מכזית מינייהו דלא חזי לטומאת נבילות מיצטרף בהדי פחות מכביצה אוכלין ומשלימו לכביצה: **כולן מטמאין טומאת אוכלין.** אם נגע בהו טומאה ואע"ג דליתהו גופייהו אסירי מהניא יז) להו להכי שאם נגעו באוכלין אחרים מטמאין אותן: **כולן אין מטמאין.** הואיל ואסורין בהנאה: **שעת הכושר.** קודם יח) בישול: **לאחרים.** לעובדי כוכבים דאינו אסור בהנאה:
אי

לאפקועי לאיסורא מיניה. יט) דלפוטרו ממצות עריפה לא היה צריך להפריש מספק כמו שאין נותן לכהן מספק כמו כן אינו עורפו מספק: **ותנן** רבי יהודה אומר במזיד קידש. משמע הכא כ) דמקודשת ל) בגבולין קודם שיגיע לירושלים כא) והא דאמר בסוף פ' חלק (סנהדרין קיב:) בגבולין דברי הכל כב) פטורין מן החלה לאו משום דחשיב ממון גבוה לכולי עלמא בגבולין אלא משום דלא קרינן ביה עריסותיכם כיון דאסור באכילה וכן כג)(מ) עיר הנדחת לאו שללה הוא כדאמר התם כד) בהשוכר את הפועלים (ב"מ צ.) נמי כה) פטר ר"י מחסימה מעשר חוץ לחומה לאו משום דחשיב ממון גבוה חוץ לחומה אלא משום דבעינן דישו הראוי לו כממעטינן הקדש ממעילה נ):

מכל האוכל אשר יאכל אוכל כו) שיכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל. וא"ת פרק כסוי הדם (חולין פה.) פטרינן עוף טמא מכסוי לרבי שמעון גבי שחיטה שאינה ראויה מדכתיב ציד חיה או עוף אשר יאכל וגו' כז) והא אוכל שאתה יכול להאכיל לאחרים הוא כח) יש לומר התם חיה או עוף כתיב משמע דאתא למעוטי מינים טמאים שאין נאכלין לישראל ואף על גב שיכול להאכילן לאחרים כט) אבל הכא מכל האוכל אשר יאכל ס) משמע שפיר למעוטי שאין נאכל לאחרים:
מה

תורה אור השלם

1. כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ: דברים טו יט
2. וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה: שמות יג יג
3. וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל: דברים כא ד
4. מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא: ויקרא יא לד

שיטה מקובצת

א) רב אשי מין: ב) אלמא כל נמה דלא. תיבת כיון נמחק: ג) פטר. עי' תוס' מנחות (דף סו ע"א) ד"ה עובד כוכבים: ד) בהנאה דברי ר' יהודה: ה) בשה ומותר והרי: ו) קידש לענין לקדושי אשה בפטר: ז) אחרון נתפס בשביעית והפרי בעצמו אסור: ח) גוזז פטר חמור: ט) רחם דמשמע עד שיפטור את כל: י) לחיה מן השדה וקס"ד: יא) ואחרון אחרון נתפס: יב) אמר רבה גרסינן: יג) וערפו בקופיץ וקס"ד: יד) לטומאת נבלות: טו) אחרים מטמא אע"פ: טז) ממש דנבלות הן איכא למימר: יז) מהניא בהו טומאה הכי. תיבת להו נמחק: יח) בישול. פ"א דאי תרי כולי ומיה לא מיחסר: יט) מיניה אבל לפוטרו ממצות: כ) הכא דלר' יהודה הוי ממונא דמקודשת: כא) לירושלים מדיכול לקדש: כב) הכל עיסת מעשר שני פטורה מן החלה: כג) וכן לענין עיר: כד) התם ובהשוכר: כה) נמי פטר ר"י מחסימה במעשר חוץ: כו) אוכל שאתה יכול להאכילו: כז) וגו' ואמאי והא: כח) הוא עוד קשה טפי לרבנן דאפילו אוכל שאין אתה יכול להאכיל לאחרים חשיבי אוכל וכ"ש שלא יהא ממעט עוף טמא וי"ל: כט) לאחרים דאי לאו הכי שתוק קרא מיניה אבל כו'. בתו"ח תירצו דשאני בכסוי אין לתלות טעמא בחשיבות אוכל דהא בהמה טהורה אינה צריכה כסוי ואע"פ שהוא חשוב אוכל וא"כ (ה"ל) [האין] אשר יאכל דוקא אותו דשרי לאכול ולמעט האסור לאכול:

רבינו גרשום

יוסי היא ליתני נמי במתני' צאו אלא מדלא קתני ש"מ לא ר' יוסי היא אלא רבנן זובתא לאביי: ורבנן. דמתני' אמרי נותן טלה אחד לכהן אוקימנא למתני' כרבנן דפליגי ליה דר' יוסי לימא. (ורבנן בין רבנן ובין ר' יוסי קאמר לימא) סברי רבנן ואית דאמר ורבנן פליגי עליה דר' יוסי באידך רקין כי יצאו ב' ראשים כאחד אמרי וחכ"א אחד לו ואחד לכהן לימא קסברי רבנן מקצת נגיעת כותלי רחם מקדש דהני כי נפקי ביחד לא נגע בהן חם אלא לכל אחד מצד אחד: דאי כוליה רחם מקדש. כלומר מכל צדדין בעינן דליגע בבכור נהי דבאי אפשר לצמצם ליני דרבנן סברי דחד מפיק רישיה לחוץ טפי מן חבריה: חציצה מיהא הא איכא. דכל חד וחד חוצץ אחבריה דלא נגע חם בכל סביביו: אמר רב אשי מיהא ליכא למשמע דלא בעינן דכוליה רחם מקדש דאע"ג דהכא לא נגע הרחם בכל ביביו דכל אחד כיון דשניהם העוברין מין אחד הן מין במינו אינו חוצץ. וחשיב כאילו נגע הרחם סביב כל אחד: כיון לעצמו הוא דלישראל למה לי לאפרושי: לאפקועיה לאיסוריה דפטר חמור מיניה שיהא מותר בגיזה ועבודה החמור: והרי כור אדם דצריך פדייה ומותר בהנאה מעשה ידיו אפי' קודם שנפדה: בשילקי. בירקות שלוקין נותן לו לכהן מן השלקות שוויו כמה שוה הבכור ופדאוהו: בשוויו לא קאמרינן. דאם רצה לפדותו בשוויו לא הקפידה התורה עליו דאין יכול פדותו אלא בשה והכי קאמר יש לך דבר הקפידה התורה עליו לאפקועיה לאיסוריה בשה. כלומר כשאינו רוצה לפדותו שוויו אין יכול להפקיע איסורו אלא בשה: והרי מעשר שהקפידה התורה עליו שאינו יכול לחללו על אסימון אלא על סף צורה ותנן במס' קדושין ר' יהודה אומר במזיד קידש בו במזיד את האשה מתקדשת ומפרש התם מ"ט למא דמותר בהנאה (הכא נמי) אמר לך ר' יהודה מקדושי אשה לא מצית מותבת לי דלענין קדושי אשה בפטר חמור נמי קדשה כדר' אלעזר דאשה יודעת כו' הכא נמי הא אשה בתר דאיקדשה בפטר חמור פרקה ליה בשה ומיקדשה ליה בהך ביני ביני באותו עודף שהפטר חמור שוה יותר מן השה דהיינו חולין גמורין אבל בהוא עצמו קודם שנפדה אסור בהנאה אמינא: יש לך דבר שפדיונו מותר בהנאה. שאין תופסת קדושה בפדיונו שאם פדאו בשה או בדמים יכול כהן למוכרו או נותנו

רבינו גרשום (המשך)

במהנה לכל מי שירצה ואין אסור בהנאה למי שנותנו והוא אסור בהנאה הנפדה: ולא והרי שביעית דפדיונה מותר בהנאה דאין בו קדושה והיא עצמה אסורה. שביעית נמי פדיון אסור דאמר מר אחרון אחרון נתפס בשביעית ופירי עצמו אסור. כדאמר לקח בפירות שביעית בשר ובבשר יין וכו': אבל אתה עובד בשלך ושל אחרים היכא דייש לעובד כוכבים שותפות בו. ואיצטריך קרא צאנך למעוטי להאי דשותפין דעובד כוכבים דשרי בגיזה ועבודה אפי' קודם פדיונן אבל בכורך ממש דאין לאחר שותפין בו אפילו פטר חמור אסור בהנאה ובגיזה ועבודה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לא העבוד בבכור שורך אבל אתה עובד בבכור אדם דמעשה ידיו מותר ולא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז פטר חמור כדאית ליה לר' שמעון דפטר חמור מותר בהני א): בשלמא לר' שמעון. דמוקים לא העבוד בבכור שורך להתיר עבודה בב"א ובכור צאנך להתיר גוזז בפטר חמור היינו דכתיבי תרי קראי: אלא לר' יהודה (תרי קראי ל"ל). ותו לר' יהודה דלא ממעט לעבוד בכור אדם הכי נמי דאסור בהנאה: וכי איצטריך קרא לר' יהודה למישרא שותפין דעובד כוכבים בגיזה ועבודה לאחר שנתן חצי דמיו לכהן: ור' שמעון סבר שותפין דעובד כוכבים פטורה לגמרי ולמישרי גיזה ועבודה בשותפות לא איצטריך קרא כי איצטריך לגיזה פטר חמור והיה לעבודה דשרי בהנאה: בשלמא לר' יהודה דמוקים לה למעוטי דשותפין דעובד כוכבים דפטר בגיזה ועבודה היינו דכתיב צאנך כלומר שלך ולא שלך ושל אחרים ואגב דאיצטריך למכתב צאנך ולא צאן כתיב נמי שורך אטו דכתיב צאנך דבשור סגיא למעוטי בכור אדם אלא כתב שורך אטו צאנך: אלא לר' שמעון. דלא ממעט שותפות שורך וצאנך למה לי בבכור שור ובבכור צאן סגיא קשיא: לאחר עריפה. שערפו בקופיץ שאסור בהנאה: מעגלה ערופה מה עגלה ערופה אסור בהנאה דאתיא שם שם מן ותמת שם דאסורה בהנאה כמת: ושור הנסקל. ששחטו לאחר שנגמר דינו דאי נסקל הוה מטמא טומאה חמורה נבלה בכזית: ועגלה ערופה. ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן: ופטר חמור כדאמרינן השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ועדיין היא מפרכסת מטמא טומאת אוכלין משום דמחשבה דשחיטה מכשיר לטמא טומאת אוכלין וכשמתה מטמא טומאה חמורה בכזית כדין נבלת בהמה טמאה שמתה: כולן מטמאין טומאת אוכלין. כדאמרן אע"ג דאיסורי הנאה נינהו: ר' שמעון אומר כולן [אין] מטמאין טומאת אוכלין הואיל דאסור בהנאה ולא היתה להן שעת הכושר (לעגלה) [לערלה] ושור ועגלה וצפרין אמרינן הבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה חוץ מבשר בחלב אע"ג דאסור בהנאה מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר קודם שנתערב ונתבשל: ואמר רב אסי מ"ט דר' שמעון. דאמר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין דאוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים הן אפילו לעובדי כוכבים דאסור בהנאה

מסורת הש"ס

א) [סוכה לו: זבחים קיז.], ב) [קדושין נז.], ג) [דברי ר"י כצ"ל וכן איתא בקדושין נז: וכן העתיקו תוס' מנחות סו. ד"ה עובד כוכבים וכ"ה בהלא"ש], ד) [לקמן יא. ע"ש], ה) קדושין נג:, ו) [שביעית פ"ח מ"ו סוכה מ: קדושין נח. ע"ז נד:], ז) [לעיל ג.], ח) [תוספתא דעוקצין פ"ג ה"ז מנחות קא.], ט) חולין קטו. מנחות קא:, י) [בסוכה שם איתא: ונכנס יין כיין שמן, וכצ"ל], כ) ששחטו לעובד כוכבים רש"ל, ל) נ"ח דאינה מקודשת וגי' רש"ל דמקודשת יפה דקאי על האשה, מ) בעיר רש"ל, נ) [וכצ"ל במעילה יג.], ס) כתיב משמע רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבה מנא אמינא:
(ב) רש"י ד"ה אמר רבה גרסי':
(ג) ד"ה ופטר חמור וכו' דנבלה היא איכא. כצ"ל ואות ו נמחק:

מוסף רש"י

במזיד קידש. דמעשר ממון הדיוט הוא (קדושין נג:). ושור הנסקל. ששחטו לאחר שנגמר דינו, דאי נסקל ממש מטמא טומאה חמורה דנבילה היא (מנחות קא.). ועגלה ערופה. ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן, דאוסרתה (מנחות קא.). וציפורי מצורע. ששחטן (שם). ופטר חמור. ששחטו לעובד כוכבים ולא בא עדיין לטומאת נבילות כגון שעודו מפרכס, דאמרינן בהעור והרוטב (חולין קיז:) השוחט בהמה טמאה לעכו"ם ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבילות. פטר חמור אסור בהנאה כל זמן שלא נפדה. דקדוש בבכורה הוא, ל"א ואפילו היו נבילות מטמאת טומאת אוכלין וכגון דליכא פחות כזית דלא חזי לטומאת נבילות מצטרף לפחות מכביצה אוכלין להשלימו לכביצה (מנחות קא.). ובשר בחלב. איכא מאן דאסר ליה בהנאה בפרק כל הבשר (שם). והיתה לו שעת הכושר. דאי הוי ליה כולי יומא בהלכה לא מיתסר עד שיבשלנו (שם). שאתה יכול להאכילו לאחרים. או לנכרי או לישראל (ב"ק עו.). קרוי אוכל. לענין טומאת אוכלין (חולין קכט.). שאי אתה יכול להאכילו לאחרים. עובדי כוכבים, שאסורים בהנאה (מנחות שם).

א) אולי צ"ל בהנאה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com